

ДИТЯЧА ПРАЦЯ

РОБОЧЕ ДИТИНСТВО

- З кожних 100 дітей у світі 16 зайняті дитячою працею. 12 – її найгіршими формами.
- У світі **246 мільйонів працюючих дітей**. Більшість з них – у країнах, що розвиваються. Деяким не більше 5 років, **185 млн** – до 15 років, **178 млн** зайняті у небезпечних видах праці, таких як :
 - з небезпечними механізмами;
 - на фермах та плантаціях тощо.
- **8 млн.** зайняті найгіршими її формами: збройні конфлікти; дитяче рабство; примусова праця дитяча проституція

СЕРЕДНІЙ ВІК ПОЧАТКУ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

- **середній вік** початку трудової діяльності дітей в Україні становить **12 років**
- 47,4 відсотка працюючих дітей досягли 15 років

- 47 відсотків працюючих дітей мотивують свою трудову діяльність **бажанням мати власні гроші**
- 35 відсотків – **важким матеріальним становищем сім'ї**
- 18 відсотків розглядають свою трудову діяльність як **засіб отримання професійного досвіду**.

ЗАКОНОДАВЧІ НОРМИ ПРАЦІ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Умови	з 14 до 16 років	з 16 до 18 років
Офіційне працевлаштування	з дозволу батьків	вирішує самостійно
Праця у навчальний час	заборонена	заборонена
Робота в небезпечних умовах	заборонена	заборонена
Понаднормова робота у вихідні дні	заборонена	заборонена
Тривалість оплачуваної відпустки	31 день	31 день
Випробувальний термін	заборонений	заборонений
Тривалість робочого тижня	24 години	36 годин
Розмір зарплати	як дорослому	як дорослому

Джерело: Кодекс законів про працю України

12 червня

Всесвітній день боротьби з дитячою працею

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКСПЛУАТАЦІЮ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ

- **Відповідно до статті 150 Кримінального кодексу України**, експлуатація дитини, яка не досягла віку, з якого законодавством дозволяється працевлаштування, шляхом використання її праці карається **арештом до 6 міс. або обмеженням волі до 3 р., з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до 3 р.**
- Ті самі дії, вчинені щодо кількох дітей або якщо вони спричинили істотну шкоду для здоров'я, фізичного розвитку або освітнього рівня дитини, або поєднані з використанням дитячої праці в шкідливому виробництві, караються **позбавленням волі від 2 до 5 р. з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 р.**
- Якщо згадані дії вчинені організованою групою, вони караються **позбавленням волі на строк від 5 до 10 р. з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 р.**

МІЖНАРОДНІ І ДЕРЖАВНІ ДОКУМЕНТИ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

- ✚ Конвенція про права дитини (ратифіковано 27 лютого 1991 р.);
- ✚ Конвенція про заборону та негайні дії щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182 Міжнародної організації праці (ратифіковано 5 жовтня 2000 р.);
- ✚ Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії (ратифіковано 3 квітня 2003 р.);
- ✚ Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства;
- ✚ Рекомендація CM/Rec (2009) 10 про викоренення всіх форм насильства щодо дітей;
- ✚ Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III «Про охорону дитинства»;
- ✚ Закон України від 5 березня 2009 року № 1065-VI «Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року».

КОНВЕНЦІЯ № 182 КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАБОРОНУ ТА НЕГАЙНІ ДІЇ ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ НАЙГІРШИХ ФОРМ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166#Text

Стаття 1. Кожна держава-член, яка ратифікує цю Конвенцію, негайно вживає ефективних заходів щодо забезпечення в терміновому порядку заборони та ліквідації найгірших форм дитячої праці.

Стаття 2. У цілях цієї Конвенції термін «дитина» застосовується до всіх осіб віком до 18 років.

Стаття 3. У цілях цієї Конвенції термін «найгірші форми дитячої праці» включає:

- a) усі форми рабства або практику, подібну до рабства, як наприклад, продаж дітей та торгівля ними, боргова кабала та кріпосна залежність, а також примусова чи обов'язкова праця, включаючи примусове чи обов'язкове вербування дітей для використання їх у збройних конфліктах;
- b) використання, вербування або пропонування дитини для заняття проституцією, виробництва порнографічної продукції чи для порнографічних вистав;
- c) використання, вербування або пропонування дитини для незаконної діяльності, зокрема, для виробництва та продажу наркотиків, як це визначено у відповідних міжнародних договорах;
- d) роботу, яка за своїм характером чи умовами, в яких вона виконується, може завдати шкоди здоров'ю, безпеці чи моральності дітей.

КОНВЕНЦІЯ № 182 КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАБОРОНУ ТА НЕГАЙНІ ДІЇ ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ НАЙГІРШИХ ФОРМ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ

- **Стаття 4**

1. Національне законодавство або компетентний орган визначають після консультацій із заінтересованими організаціями роботодавців і трудящих види робіт, зазначені в пункті d) статті 3, беручи до уваги відповідні міжнародні норми, зокрема положення параграфів 3 та 4 Рекомендацій про найгірші форми дитячої праці 1999 року.
2. Компетентний орган після консультацій із заінтересованими організаціями роботодавців і працівників виявляє місця здійснення визначених таким чином видів робіт.
3. Перелік видів робіт, визначених згідно з параграфом 1 цієї статті, повинен періодично перевірятися то, якщо необхідно, переглядатися після консультацій із заінтересованими організаціями роботодавців і працівників.

- **Стаття 5** Кожна держава-член після консультацій з організаціями роботодавців і працівників створює чи визначає відповідні механізми контролю за впровадженням положень, які втілюють у життя цю Конвенцію.

КОНВЕНЦІЯ № 182 КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАБОРОНУ ТА НЕГАЙНІ ДІЇ ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ НАЙГІРШИХ ФОРМ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ

• **Стаття 6**

1. Кожна держава-член розробляє та здійснює програми дій з ліквідації, у пріоритетному порядку, найгірших форм дитячої праці.
2. Такі програми дій розробляються та здійснюються після консультацій з відповідними урядовими відомствами та організаціями роботодавців і працівників, беручи до уваги, в разі необхідності, точки зору інших зацікавлених груп.

• **Стаття 7**

1. Кожна держава-член вживає всіх необхідних заходів для забезпечення ефективного застосування та до тримання положень, які втілюють у життя цю Конвенцію, в тому числі шляхом введення та застосування штрафних або, залежно від обставин, інших санкцій.
2. Кожна держава-член, враховуючи важливість освіти у справі ліквідації дитячої праці, вживає в установлені строки заходів, спрямованих на:
 - a) недопущення залучення дітей до найгірших форм дитячої праці;
 - b) надання необхідної та належної прямої допомоги для припинення заняття дітей найгіршими формами дитячої праці та для їхньої реабілітації і соціальної інтеграції;
 - c) надання всім дітям, звільненим від найгірших форм дитячої праці доступу до безплатної початкової освіти, та, в разі можливості то необхідності, до професійно-технічної підготовки;
 - d) виявлення дітей, які перебувають в особливо важкому стані, та допомога таким дітям;
 - e) врахування особливостей становища дівчат.
3. Кожна держава-член призначає компетентний орган, відповідальний за застосування положень, які втілюють у життя цю Конвенцію.

КОНВЕНЦІЯ № 182 КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАБОРОНУ ТА НЕГАЙНІ ДІЇ ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ НАЙГІРШИХ ФОРМ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ

- **Стаття 11**

1. Будь-яка держава-член, яка ратифікувала цю Конвенцію, може після закінчення десятирічного періоду від дати, коли вона початково набула чинності, денонсувати її, направивши документ про денонсацію Генеральному директору Міжнародного бюро праці для реєстрації. Така денонсація набуває чинності через рік після дати її реєстрації.

2. Для кожної держави-члена, яка ратифікувала цю Конвенцію та в **річний термін** після закінчення згаданого у попередньому пункті десятирічного періоду не скористувалась правом на денонсацію, передбаченим у цій статті, Конвенція залишатиметься **чинною на наступні 10 років** і згодом вона зможе денонсувати цю конвенцію після закінчення кожного десятирічного періоду в порядку, передбаченому в цій статті

КОНВЕНЦІЯ ПРО ПРАВА ДИТИНИ

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

- Завдання.
 1. Визначити основні положення Конвенції, які захищають права дітей та запобігають використанню дитячої праці (навести приклади їх реалізації).
 2. До кого звертатися у разі експлуатації дітей?

РЕКОМЕНДАЦІЯ СМ/РЕС (2009) 10 ПРО ВИКОРЕНЕННЯ ВСІХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДІТЕЙ

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680948e95>

КОНВЕНЦІЯ ПРО МІНІМАЛЬНИЙ ВІК ДЛЯ ПРИЙОМУ НА РОБОТУ (МОП № 138),

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_054#Text

- Завдання

Визначити основні положення в вищенаведених документах, які захищають права дітей та запобігають використанню дитячої праці (навести приклади їх реалізації).